

ČASOPIS S PODOBAMI ZA SLOVENSKO MLADINO.

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. novembra 1891.

Leto XXI.

Zapuščenemu detetu.

Sirotek moj dragi, ne jokaj takó,
 Če mater zagrébli so v hladno zemljó;
 Bogastvo in srečo ti milo —
 Ki tvoje sree jo ljubilo.

V prelepih nebesih med angeljci zdaj
 Uživa neskončnih radósti vže slaj;
 Najlepša tam zárija séva
 In petje najslajše odméva.

Ne jokaj — ne toči sirotek solzá,
 V nebesih predobrega imaš Bogá.
 Pobožno in rad k Njemu moli,
 Zapustil ne bo te nikoli!

A. Sežúnov.

Na pokopališči . . .

Bila je luna vže visoko na nebu, ko sem se vračal z nekim starim gospodom iz vasi domóv. Razgovarjala sva se o različnih stvaréh, dokler ne prideva naposled tudi do tega, kar sva slišala danes v vási. Pripovedovale so namreč stare ženice — in mnogo jih je to tudi verojelo — da se vsako noč „duh“ soseda Martina, ki je pred nekaj dnevi umrl, vrača s pokopališča in trka na okno domače hiše.

„Dà, dà“ — reče mi stari gospod — „nekateri ljudje so vže taki, da marsikaj verujejo in se marsičemu čudijo, ki je povse naravna stvar. Ko bi si dotično stvar natančneje ogledali, našli bi, da je to povse naravno. Poslušajte, naj vam povem dogodbo iz svojega življenja.

Ko sem bil še krepák mladenič, služil sem pri našem graščaku za pisarja. Ker hiša mojih starišev ni bila več nego uro hodá od graščine, hodil sem vsako nedeljo popóludne domóv obiskat stariše, a zvečer sem se vračal v grad v svoje stanovanje. Nekoč ob takej priliki je moja mati praznovala svoj god in jaz sem se zamudil v veselej družbi do jedenajste ure v noč.“

„Kam hočeš zdaj tako pozno?“ pridržavala me je mati, ko sem se spravljal na odhod. „Zjutraj rano vstaneš, pa bodeš še za časa domá.“

„Ne morem, pa ne morem,“ dejal sem jaz. „Pri sebi imam ključe od kašče (žitnice) in ob treh zjutraj pride grajski kočijaž, da mu dam ovsá za konje. In čimu bi ostal tukaj, saj ne grem prvič to pot . . . Le ne skrbite za mene!“

Dasiravno se sem branil, vendar sem moral privoliti vsaj v to, da me spremi hlapec s svetilnico. Ko sva bila za hišo, mislil sem si, čimu je treba hlapcu, da me spremlja, zaspan je, pa bi bilo bolje, da gre spat. Vzajem mu tedaj svetilnico in ga odpravim nazaj.

Noč je bila zeló temna, in pot me je peljala mimo pokopališča ob brdu, na katerem je stala graščina mojega gospodarja. Hitro stopam mimo visokega zidú ob pokopališču pojoč si veselo pesenco. V tem trenutku pihne veter in luč v svetilnici mi ugasne. Jaz postojim, da bi si prižgal luč, ali čuj! kaj je to tam za pokopališčnim zidom. Slišati je, kakor bi se kak otrok jokal in tiho zdihoval po očetu ali materi. Mrzel pot me izpreleti po vseh udih. Poslušam — zopet jòk in ječanje . . . Zdajci se spomnim óne babje pripovedke, katerej sem se smijal, da se stari grajski logar, katerega so pred jednim tednom pokopali, vrača iz pokopališča in koplje svoj grob. Tega se spomnivši, stresem se po vsem životu, in zopet čujem na grobu jok in stòk . . . Strah me izpreleti, da se mi lasje začnó ježiti. Kaj naj storim? Ali se naj vrnem domóv k svojim starišem? Tega nè! Kaj bi mi rekli, ko bi slišali, da sem hlapca spravil domóv, a jaz sem tak strahopetnež, da si ne upam naprej. Nič! dejal sem sam v sebi. Pritisnil sem čvrsto klobuk na glavo, stisnil lešarbo pod pázho in — spustil se v beg kolikor so me noge nesle. Prišedši na vrh brda, postojim in se oddahnem; a ondu spodaj na pokopališči je slišati še vedno, da se nekdo joka in ječi . . . Zopet me ponese strah in predno bi naštel deset, bil sem v svojem stanovanji; — brez zavesti sem se zgrudil na tla.

Tako me hajde zjutraj na vse zgodaj grajski kočijaž, ki je prišel po ključe od kašče.

„Kaj vam je za voljo božjo?“ vprašal me je ves osupnel. A jaz, spomnivši se sinočnega dogodka, odgovorim mu, da mi je bilo nekaj slabo in sem padel, ko sem stopil v sobo. Ali kamor koli sem zjutraj prišel, vsak me je čudno pogledal in dejal: „Bledi ste kakor zid! Ali ste morda bolni?“ — Mene je bilo sram povedati resnico ter sem vsakemu dejal, da mi ni dobro. — Še le svojemu dobremu prijatelju — ki je bil z menoj v graščini — povedal sem vse kakor je bilo v resnici.

„Ej, ti si trapec,“ dejal mi je, „Bog si ga vedi, kaj te je mamilo!“ Ali jaz mu sem zatrjeval, da sem res slišal jokati otroka. „Nu, pa dobro!“ dejal je moj prijatelj naposled. „To morava videti, kaj je. Zvečer greva na pokopališče!“

V meni je srce vzdrtelo, če sem le pomislil na preteklo noč; ali moj prijatelj je bil pogumen mladenič, veselega srca, in zopet bi me bilo sram, ako bi ne šel z njim, da pogledava, kdo joka in stoka na pokopališči. In šla sva po noči ob jedenajstjej uri proti pokopališču. Ko sva bila vže blizu, čuj! vže zopet nekdo joka in ječi . . . „Nu ali si slišal?“ vprašam prijatelja, prijemši ga za roko.

„Dà, res je! Le idiva bliže, da vidiva, kdo ječi za ozidjem.“ To rekši, prosi me, da mu pomagam popeti se na zid. Ko je bil na zidu, podam mu lešarbo, ki jo sva imela s seboj. Šel je nekoliko dalje po zidu proti onej strani, od koder je bilo slišati jok. Tù postoji in si posveti doli na pokopališče.

„Oh,“ zavpije „to je na logarjevem grobu! Stopi gori in poglej!“ Tudi jaz se popnem na zid in pogledam doli na logarjev grob, in kdo je? — — — pes.

Takój mi je odleglo in vse mi je bilo jasno. Zvesti pes starega logarja, katerega je toliko let spremljal po vseh njegovih potih in delil ž njim prijetne in žalostne ure lovskega življenja, ni mogel preboleti prebitke izgube svojega dobrega gospodarja. Pripilazil se je na grob ter ondu britko tožil in z nogami kopal zemljo, da bi prišel do njega!

„Glej, to je tvoj otročji jok,“ dejal mi je prijatelj, ko sva se vračala domóv, a jaz sem pomislil na óne ljudi, ki so verojeli, da stari logar prihaja na svet in koplje svoj grob. Želel sem, da bi vsi videli zvestega psa, kakor sem ga videl jaz in se varovali neumnega praznoverstva.

In prepričali so se, koliko je resnice v praznih bajkah, ko so malo dni pozneje našli mrtvega psa na logarjevem grobu. *(Po „Smilju“ prevel I. Tomšič.)*

Cvetice življenja.

rajsko lepej dolini, katero so okroževali visoki, gosto obrasteni hribi, dvigal je ponosno v zrak svoje bele stolpove gradič imovitega grofa. Lep vrt, v katerem je cvetelo vse leto na tisoče raznobojnih cvetic, obdajal je gradič na okrog. Nekoliko višje od gradiča, mej košatimi hojami, stala je ponižna selska koč. V njej je živela mlada vdova sè svojim mladoletnim Milančkom.

Milanček, zlatolas deček petih let, pač še ni vedel, kake skrbi in kaka žalost muči materino srce, odkar mu je umrl nenadoma njegov dobri atej. Njegove žive, modre oči so zrlle še nedolžno tjà v daljni svet in njegov rudečelični obrazek ni poblédel, če so se po velih licih njegove matere udrle včasih debele solze ter je glasno zaihtela. Deček še ni poznal nobenega gorjá človeškega življenja!

„Mamica, si li huda náme?“ — popraševal jo je in se oklenil njenega vratú. „Ali si bolna?“

In mati je zmajala z glavo, tožno se nasméhnila, pobožala mu zlate kodre, in rekla: „Nič, nič! Le priden bodi, pa moli k Bogu za pokojnega ateja in za svojo mamico, katerej je pač še malo cvetic cvetelo v njenem življenji!“